

- OPROEP TOT ACTIE -

BREDA OP EIGEN KRACHT: **vrijwillig, maar niet vanzelf!**



Voor deze oproep tot actie lieten **146 individuele vrijwilligers, 31 fans en 28 (vrijwilligers)organisaties** zich horen. Samen vertegenwoordigen zij **meer dan 1500 vrijwilligers en meer dan 1000 hulpvragers.**



Community
Helden van Breda

humanitas

Regio Breda



MOOIWERK

Iedere Bredanaar fan van vrijwilligerswerk



Ulvenhout Vitaal



**ULVENHOUT
LEEFT**



JOBi



+ Stichting Kielegat - ParkZuiderhout - Stichting WIJ - Breda Internationals - Prago - Breda voor Iedereen - Amarant - Nieuwe Veste - Fietsmaatjes Breda - Breda Mantelzorg - Stichting Herdenking en Viering Afschaffing Slavernij Breda - Nassaudag - Gilde de Baronie - Buurtpreventie Cyberambassadeurs

Stel je voor...

Je loopt door de Haagse Beemden. Het is stil. De buurthuizen zijn gesloten, de speeltuin verlaten. Geen spelende kinderen, geen buurtbarbecue, geen warme groet van de vrijwilliger die normaal de koffie schenkt bij de ouderenmiddag.

Je fietst verder, richting het sportpark van B.S.V. Boeimeer. De velden zijn leeg. Geen jeugdteams die trainen, geen ouders langs de lijn, geen fluit van de scheidsrechter. De kantine is dicht. De club – ooit het kloppend hart van de buurt – bestaat niet meer.

Een paar dagen later loop je door het Valkenberg Park. Je hoort geen muziek, geen gelach, geen vrijwilligers die samen een podium opbouwen of kaartjes knippen bij de ingang. Musea zijn donker, herdenkingen gaan geruisloos voorbij, er zijn geen carnavalsoptochten meer en er zijn geen mensen die je meenemen in verhalen van vroeger of dromen over morgen.

In het ziekenhuis loop je naar je moeder. Je kijkt om je heen. Er ligt een oudere alleen. Er komt niemand langs. De vrijwilliger die normaal even helpt, is er niet meer. De buddy die normaal gesproken een praatje maakt, komt niet.

Zonder vrijwilligers is Breda een stad zonder kleur. Zonder warmte. Zonder verbinding.

Vrijwilligers zijn het stille fundament onder alles wat onze stad levend en menselijk maakt. Ieder jaar vrijwilligen meer dan **75.000** Bredanaars. De één wekelijks. Een ander dagelijks. En weer een ander één keer per jaar. In Breda zijn vrijwilligers actief bij zo'n 1.700 vrijwilligersorganisaties en -initiatieven.

Inwoners vrijwilligen niet omdat het moet, maar omdat ze voelen dat ze iets kunnen betekenen. En juist in die vrijwillige inzet zit een enorme kracht – niet alleen voor de ander, maar ook voor henzelf en voor onze hele stad.

Vrijwillige inzet is geen extraatje. Het is een onmisbare motor van persoonlijke groei, sociale verbondenheid en een gezonde samenleving. Breda bloeit, juist door mensen die zelf kiezen om vrijwillig het verschil te maken. Het is belangrijk om je hiervan bewust te zijn in de beleidsontwikkeling, dit te ondersteunen en ook hierin te investeren.

**ONZE INZET:
BRED A OP
EIGEN KRACHT -
VRIJWILLIG, MAAR
NIET VANZELF!**

Vrijwillige inzet zit in het hart van de stad. Veel Bredanaars doen het al – in de zorg, op straat, in de sport, voor elkaar... maar vrijwilligers zijn géén vangnet voor wat structureel nodig is. Zij verdienen erkenning én versterking vanuit beleid: vrijwillige inzet verdient politieke steun. Vrijwillige inzet is geen bijzaak, maar de basis.

WELKE KNELPUNTEN ZIJN ER IN BREDA?

Knelpunt 1: een aanzienlijk deel van de vrijwilligersorganisaties ervaart een tekort aan vrijwilligers

Door maatschappelijke ontwikkelingen hebben inwoners steeds minder tijd en energie om zich structureel vrijwillig in te zetten. Daardoor verandert de behoefte aan en motivatie voor vrijwillige inzet. De traditionele vrijwilliger, die zich langdurig en structureel inzet, wordt steeds zeldzamer. Tegenwoordig kiezen veel mensen voor kortdurende, projectmatige of flexibele vrijwilligersklussen. Dit past bij de bredere maatschappelijke trend van individualisering. De vraag vanuit de bestaande vrijwilligers en (geïnteresseerde) inwoner naar flexibiliteit groeit. Ook het complexe samenspel van demografische, economische, culturele en sociale factoren, heeft hier invloed op. Denk bijvoorbeeld aan interesses, capaciteit, vitaliteit, enzovoorts.

Organisaties zijn nog steeds op zoek naar structurele vrijwilligers. Hierdoor ontstaat een verschil tussen vraag en aanbod. Daarnaast zien we dat de vraag naar vrijwilligers in Nederland de afgelopen jaren is gestegen. Deze stijging wordt gedreven door demografische veranderingen, bezuinigingen in de publieke sector en een toenemende behoefte aan ondersteuning in de samenleving. Daardoor kampen veel organisaties met een tekort aan vrijwilligers.

Statistieken

Er lijkt potentie te zijn, want 76,4% van de inwoners die nog niet vrijwillig actief is, is bereid om iets te doen als zij meer vrije tijd hebben (41%); als ze zelf kunnen bepalen wanneer en/of hoe vaak zij zich vrijwillig inzetten (33,7%); als het gaat over een onderwerp of thema dat hen aan het hart ligt (26,7%); als ze actief gevraagd worden om vrijwillig te helpen (11,2%).

“Het is niet vanzelfsprekend dat vrijwilligerswerk gedaan wordt. In de veranderde maatschappij kost het veel energie om vrijwilligers te vinden. Energie die je liever zou steken in het vrijwilligerswerk zelf.” - Mariëlle Mousen, vrijwilliger

Knelpunt 2: een aanzienlijk deel van de besturen en vrijwilligers wordt overbelast

Het tekort aan structurele vrijwilligers, complexe wet- en regelgeving en de groeiende complexiteit in het besturen van vrijwilligersorganisaties, draagt bij aan de overbelasting van bestuurders en vrijwilligers. Vrijwilligersorganisaties worden belast met taken die horen bij complexe thema's, zoals vrijwilligersmanagement, marketing & communicatie, besturen, wet- en regelgeving, werving van financiën, sociale veiligheid, enzovoorts.

“Kijk met name naar de complexiteit van wet- en regelgeving. Vrijwilligersorganisaties hebben niet altijd de kennis en kunde in huis om hieraan te kunnen voldoen.” - Mariël Derks, vrijwilliger

Knelpunt 3: niet alle organisaties weten hun weg naar informatie, ondersteuning of samenwerking te vinden

De praktijk wijst uit dat het voor sommige vrijwilligersorganisaties moeilijk is om de juiste partijen te vinden. Dit komt onder meer doordat informatie versnipperd

is en er meerdere personen van verschillende instanties contact hebben met vrijwilligersorganisaties. Daardoor is de structuur rondom ondersteuning niet altijd duidelijk. Organisaties weten hierdoor niet altijd bij wie ze waarvoor terecht kunnen. Of ze missen overzicht in het aanbod van regelingen, subsidies, trainingen en/of samenwerkingsmogelijkheden.

“Zorg dat er voldoende steun blijft voor vrijwilligerswerk en dat MOOIWERK blijft bestaan. Zo kunnen organisaties een beroep op hen blijven doen om onder meer aan vrijwilligers te blijven komen.” - Marcel Lambrechts, vrijwilliger

Knelpunt 4: de wet- en regelgeving is complex en vraagt steeds meer tijd

De hoeveelheid regelgeving en administratieve eisen waaraan vrijwilligersorganisaties moeten voldoen, groeit. Dit varieert van belastingwetgeving, WBTR en AVG-wetgeving, tot complexe vergunningsaanvragen voor evenementen. Dit kost vrijwilligers veel tijd en energie, die zij liever besteden aan het onderwerp of thema dat hen aan het hart ligt.

“Vrijwilligers doen graag hun werk, máár: maak evenementen e.d. niet te duur en te omslachtig qua lokale wet- en regelgeving. Zo zijn er al te veel evenementen, activiteiten en organisaties beperkt of gestopt (bijvoorbeeld KIKA-bike ride, EggRun, TruckRuns, Wings for Life).” - John Wirken, vrijwilliger

Knelpunt 5: de financiële zelfredzaamheid van vrijwilligersorganisaties komt onder druk te staan

Het verkrijgen en behouden van financiële middelen is een voortdurende uitdaging. Het “ravijnjaar” is in aantocht en subsidies worden minder. Daarnaast komt de financiële toekomstbestendigheid van vrijwilligersorganisaties onder druk te staan door gebrek aan betaalbaar maatschappelijk vastgoed, de stijgende kosten voor huisvesting (huur, gas, water, licht en onderhoud) en het invoeren van nieuw (parkeer)beleid.

“Vernietig geen organisaties die jarenlang Breda hebben geholpen. Geef duidelijkheid voor enkele jaren, en niet steeds ad hoc.” - Erik Tak, Hart voor Breda Noord

“Vrijwilligerswerk is niet weg te denken uit de maatschappij. Daar moeten we ons met z’n allen bewust van zijn, maar belangrijker is dat het ruim gefaciliteerd moet worden met de gemeente als ondersteuner, fysiek en financieel.” - Johan van der Valk, vrijwilliger

Knelpunt 6: vrijwilligers(organisaties) willen zich meer gehoord en gezien voelen door de gemeente Breda

Vrijwillige inzet is de basis van Breda, maar er moet meer aandacht komen voor vrijwillige inzet binnen alle beleidsgebieden. Daardoor voelen vrijwilligers(organisaties) zich meer serieus genomen en gewaardeerd door de gemeente Breda. Sterke, vitale vrijwilligersorganisaties zijn van grote waarde voor inwoners, waardoor de eigen kracht van Breda niet op losse schroeven komt te staan.

“Vrijwilligers zijn de bouwstenen van onze maatschappij als het gaat om sociale en culturele activiteiten. Dit MOET in alle lagen erkend worden en méér dan alleen een keer worden benoemd in een speech.” - Jork Aarts, vrijwilliger

Knelpunt 7: vrijwillige inzet wordt te vaak gezien als oplossing voor maatschappelijk vraagstukken

Vrijwilligers zetten zich vanuit betrokkenheid en eigen motivatie in voor maatschappelijke thema's zoals eenzaamheid, armoede, zorg of sociale cohesie. Hun inzet is waardevol en onmisbaar, maar vrijwillige inzet is niet bedoeld als vervanging van professionele hulp bij complexe maatschappelijke vraagstukken. Als vrijwillige inzet wordt ingezet als vangnet, ontstaat er een scheefgroei in verwachtingen. Dit kan leiden tot overbelasting, frustratie en het gevoel dat hun inzet wordt overvraagd.

"Het knapt bijna. Ik heb de ervaring dat dit besef nog niet overal is doorgedrongen. In gesprekken met beleidsadviseurs van de gemeente merk ik dat men denkt dat we aan het begin staan van het oprekken van het elastiek en dat er nog heel veel meer mogelijk is met vrijwillige inzet."

Knelpunt 8: het goed begeleiden van vrijwilligers is een uitdaging

Het ondersteunen, begeleiden en ontwikkelen van vrijwilligers vormt een uitdaging voor organisaties. Vrijwilligers geven aan dat zij het belangrijk vinden dat zij bij het uitvoeren van hun vrijwilligerswerk goed begeleid en ondersteund worden, maar het vraagt specifieke kennis en capaciteiten van de vrijwilligersorganisatie – die niet altijd aanwezig is. Daarnaast wordt de vrijwilliger autonomer en heeft meer behoefte aan duidelijke afspraken, heldere communicatie en medezeggenschap over hun eigen werkzaamheden. Organisaties zijn nog onvoldoende in staat om op deze behoefte in te spelen.

"Zorg dat er voldoende financiële middelen beschikbaar zijn om vrijwilligers te ondersteunen/coachen. En dat er gratis scholingsmogelijkheden voor vrijwilligers zijn." - Anita Laros, vrijwilliger

Knelpunt 9: aandacht voor ongewenst gedrag neemt toe

Er is meer aandacht voor gewenst en ongewenst gedrag. Hoe stimuleer je sociale veiligheid en hoe ga je met elkaar om? Naast dat dit bespreekbaar moet worden gemaakt, wordt een preventief beleid steeds belangrijker om een sociaal veilig vrijwilligersklimaat te borgen. Dit brengt extra druk met zich mee en vraagt om bepaalde capaciteiten en kennis van vrijwilligersorganisaties.

"Sociale veiligheid is een belangrijke voorwaarde om met plezier je vrijwilligerswerk te kunnen doen." - Annemiek Messer, MOOIWERK



AMBITIE 1: VRIJWILLIGERS(ORGANISATIES) EN VRIJWILLIGE INITIATIEVEN ZIJN IN STAAT OM ZICHZELF OP EIGEN KRACHT GOED TE ORGANISEREN. ZE WORDEN TIJDIG VERSTERKT IN HUN ZELFREDZAAMHEID.

Hiervoor is nodig dat:

- er beter wordt samengewerkt tussen verschillende partijen/ instanties om vrijwilligersorganisaties op het juiste moment de juiste ondersteuning te geven;
- er voldoende capaciteit is voor op maat ondersteuning aan vrijwilligersorganisaties. Waarbij ingezet wordt op thema's als vrijwilligers, besturen, marketing & communicatie, wet- en regelgeving, financiën, sociale veiligheid, enzovoorts;
- er voldoende ondersteuning is voor de ontwikkeling van vrijwilligers door het aanbieden van cursussen en workshops, zodat zij in staat zijn om hun vrijwillig inzet goed uit te voeren;
- subsidiepartners van de gemeente Breda zorg dragen voor voldoende aandacht, begeleiding en waardering van hun vrijwilligers.
- de vrijwilligersverzekering en inzet op een sociaal veilig vrijwilligersklimaat van gemeente Breda gecontinueerd worden;
- er genoeg subsidiemogelijkheden zijn, zodat lokale initiatieven opgestart kunnen worden en ook kunnen blijven bestaan;
- er voldoende betaalbare maatschappelijke accommodaties worden gefaciliteerd, zodat vrijwilligersorganisaties hun activiteiten kunnen blijven doen.

AMBITIE 2: MEER INWONERS ZETTEN ZICH VRIJWILLIG IN. VRIJWILLIGE INZET WORDT ERKEND EN VERSTERKT ALS DE DRIJVENDE KRACHT ACHTER EEN ZELFREDZAAM BREDA.

Hiervoor is nodig dat:

- vrijwillige inzet zichtbaar gemaakt wordt in gemeente Breda, bijvoorbeeld door het vertellen en delen van verhalen van vrijwilligers;
- inwoners op de juiste wijze geactiveerd en geïnspireerd worden om zich vrijwillig in te gaan zetten of om fan te worden van vrijwillige inzet. Bijvoorbeeld door organisaties te ondersteunen bij het werven van vrijwilligers;
- er voldoende waardering geuit wordt vanuit de doelgroep waarvoor men vrijwilligerswerk doet. Bijvoorbeeld: een cliënt bedankt zijn buddy voor de betrokkenheid;
- er structureel voldoende waardering geuit wordt vanuit de gemeente (o.a. college en gemeenteraad) voor inwoners die zich vrijwillig inzetten. Bijvoorbeeld: een rondje langs de velden tijdens Nationale Vrijwilligersdag of een bedankje op social media.



Op ieder beleidsgebied zijn wel vrijwilligers of vrijwilligersorganisaties actief:

Kansengelijk, Vitaal en Sociaal Breda	
• Kansengelijkheid en bestaanszekerheid	Voedselbank, JOBI, Stichting Leergeld, Stichting de Herberg, etc.
• Armoedebestrijding en schuldhulpverlening	Quiet Breda, IMW, Schuldhulpmaatjes, etc.
• Gezondheid, maatschappelijke ondersteuning en samenleving	Sportverenigingen, BredaMantelzorg, La Femme Vitaal, Stichting Het Komt Goed, Helden van Breda, Stichting WIJ, Amarant, Rolerisuit, Surplus, Humanitas, Thebe, Park Zuiderhout, Seniorennetwerk, De Zonnebloem, Ulvenhout Vitaal, etc.
• Jeugd, jongeren en onderwijs	Vrijwilligers op school, Petje Af, Grote Broer/Grote Zus, Prago, etc.
• Sport & Cultuur	Vrijwilligers bij de bibliotheken, Nieuwe Veste, sportverenigingen, Fietsmaatjes, BredaPhoto, Stichting Kielegat, Stichting Bredase Aangepaste Sporten, etc.
• Statushouders en inburgerging	Buddy2Buddy, Humanitas, HelloBreda, etc.
Grenzeloos, Gastvrij en Ondernemend Breda	
• Wonen en gebiedsontwikkeling/voorzieningen	Buurthuizen, sportverenigingen, Zwembad de Kuil, etc.
• Economie, innovatie en vestigingsklimaat	Innovatieve maatschappelijke initiatieven, zoals BredaMaaktMijBlij, Stichting Help Ons Helpen, kringloopwinkels, personeelsverenigingen, activiteiten vanuit betrokken ondernemers.
• Leisure, horeca en evenementen	Belcrum Beach, musea, Breda Barst, Jazz Festival, carnaval, Singelloop, 5 van Bavel, Poppodium Bloos, etc.
• Arbeidsmarkt	Re-integratie door vrijwillige inzet bij vrijwilligersorganisaties, etc.
• Diversiteit en inclusiviteit	Bo Diversity, Breda Gelijk, Breda voor Iedereen, Breda Internationals, Stichting Herdenking en Viering Afschaffing Slavernij Breda, etc.
Duurzaam en Groen Breda	
• Mobiliteit en bereikbaarheid	Automaatjes ANWB, regiobussen Arriva
• Groen en klimaatadaptatie	Pluktuinen, tegelwippers.
• Duurzaamheid, energie en afval	Breda stad in Park, plogging groepjes, energievoaches van BRES, etc.
• Natuur en dierenwelzijn	Dierenambulance, Dierenopvang, Vogelwerkgroep, dierenweiden, etc.
Veilig en Leefbaar Breda	
• Veiligheid en ondermijning	Buurtpreventie, Cyberambassadeurs, buurtpapa's, Grote Broer/Grote Zus, etc.
• Dorp- en wijkaanpak	Dorps- en wijkraden, Stichting Ulvenhout Leeft, Hart voor Breda Noord, Gilde de Baronie, etc.
• Openbare ruimte	Vrijwilligers mountainbikeroute, etc.
• Vastgoed	Buurthuizen, sportverenigingen, etc.

De vervangingswaarde van de inzet van Bredase vrijwilligers ligt op gemiddeld €240.000.000,- per jaar.

AMBITIE 3: BINNEN ELK BELEIDSTERREIN IS VOLDOENDE AANDACHT VOOR HET SAMENWERKEN MET VRIJWILLIGERS(ORGANISATIES) EN VRIJWILLIGE INITIATIEVEN. ZO MAKEN INWONERS EN VRIJWILLIGERS OP EIGEN KRACHT IMPACT OP VERSCHILLENDE BELEIDSDOMEINEN.

Hiervoor is nodig dat:

er in beleidsontwikkeling voldoende aandacht is voor de huidige waarde van vrijwilligersorganisaties/-initiatieven. Versterk wat er al is;

er in beleidsontwikkeling voldoende rekening gehouden wordt met mogelijke neveneffecten voor vrijwilligers/vrijwilligersorganisaties. Te denken valt aan de uitbreiding van de parkeerzones en -tijden;

moeilijke dingen makkelijker gemaakt worden. Te denken valt aan: het aanvragen van vergunningen, de complexiteit rondom het aanvragen van subsidies: het zijn allemaal dingen die belastend zijn en invloed hebben op de tijd die vrijwilligers veel liever willen steken in andere zaken;

vrijwillige inzet structureel erkend en gewaardeerd wordt. Zorg dat waardering structureel terugkomt en onderdeel uitmaakt van het DNA van de gemeente Breda.



**"Heb oog voor
vrijwilligersorganisaties
en subsidieer hen!"**

**"Erken de kracht
& het belang van
vrijwilligerswerk en
geef het de plek en
het draagvlak die het
verdient."**

**"Geef vrijwilligerswerk
waardering en positieve
aandacht. Het is
belangrijk."**

**"Vrijwilligers zijn bevro-
gen mensen. Zij willen veel doen
en hebben meestal de kennis
en de levenservaring om
veel voor de maatschappij te
kunnen doen. Maar daarvoor
zijn wel faciliteiten nodig, zoals
wijkcentra."**

**"Zonder vrijwilligers
red je het niet inde
samenleving."**

**Vrijwilligersorganisaties
hebben niet altijd de
kennis en kunde in
huis om aan complexe
wet- en regelgeving te
kunnen voldoen."**

**"Steun, creëer en
stimuleer nieuwe
vormen van onderlinge
solidariteit – zoals
wijkraden."**

**"Stimuleer iedereen
die daartoe in staat is
om vrijwilligerswerk te
gaan doen!"**

**"Heel simpel: zonder
vrijwilligers red je het niet.
Het wordt tijd dat de politiek
inziet dat alles begint aan de
voorkant van de samenleving.
Bij preventie, bij vrijwillige
inzet, bij het maatschappelijk
werk. Als je dit goed doet,
voorkom je latere problemen
en bijkomende kosten waar nu
vaak alle aandacht naartoe
gaat."**

**"Zorg dat vrijwilligerswerk
net zo belangrijk wordt als
betaald werk"**

"Denk mee, niet tegen."

WAT KAN JOUW PARTIJ OP HOOFDLIJNEN DOEN?

1. **Heb in je verkiezingprogramma voldoende aandacht voor vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties.** Leg uit wat voor je voor hen en hun vraagstukken gaat betekenen.

2. **Zie vrijwillige inzet niet als middel voor het oplossen van maatschappelijke vraagstukken.** Versterk juist de vrijwillige energie die er al is. Als je vrijwillige inzet wel als middel ziet, zorg dan voor voldoende subsidie tegen redelijke voorwaarden. Een vrijwilligersorganisatie kan dan zelf kiezen of ze een bijdrage willen leveren.

3. **Houd bij politieke besluiten rekening met de gevolgen voor vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties.** Zo heeft het nieuwe parkeerbeleid invloed op de vrijwillige inzet, omdat vrijwilligers geld moeten betalen om vrijwilligerswerk te doen.

4. **Neem vrijwilligerswerk niet voor lief.** Laat als politieke partij zien waarom je vrijwilligers belangrijk vindt en draag dit uit. Spreek je waardering uit richting vrijwilligers en bedenk wat je voor je eigen partijvrijwilligers kan betekenen. Hoe zet je hen in het zonnetje?

5. **Neem contact op met MOOIWERK** als je meer wilt weten over de situatie bij vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties, of in contact wil komen met bepaalde lokale vrijwilligersorganisaties (buiten je eigen netwerk).

info@mooiwerkbreda.nl
076 523 3560

